

ПАДРЫХТОЎКА РАЗДЗЕЛАЎ ПА АХОВЕ ПРАЦЫ Ў ДЫПЛОМНЫХ ПРАЕКТАХ (РАБОТАХ)

В. М. БОСАК, д-р с.-г. навук, прафесар

УА «Беларуская дзяржаўная сельскагаспадарчая акадэмія»,
Горкі, Рэспубліка Беларусь

Уводзіны. Сельскагаспадарчая вытворчасць з’яўляецца своеасаблівай галіной эканомікі, якая характарызуецца шэрагам спецыфічных асаблівасцей: сезоннасць значнай часткі вытворчых працэсаў, працяглая праца на адкрытым паветры ў палявых умовах, вялікая колькасць тэхналагічных аперацый, праца з рознакаковай тэхнікай і абсталяваннем, выкарыстанне ўгнаенняў і пестыцыдаў і г. д. Усё гэта патрабуе асаблівых мер па забяспячэнню бяспекі жыццядзейнасці і аховы працы, прадухіленню вытворчага траўматызму і прафесійных захворванняў [5, 10, 18].

Асноўная частка. Падрыхтоўка спецыялістаў па пытаннях аховы працы ў аграпрамысловым комплексе, улічваючы дастаткова высокі ўзровень траўматызму і прафесійных захворванняў у галіне, мае прыярытэтнае значэнне.

Кожны будучы спецыяліст АПК павінен правільна ацэньваць небяспеку вытворчых працэсаў пры выкананні работ у сваёй галіне, аналізаваць стан аховы працы на прадпрыемстве ці ў адпаведным структурным падраздзяленні, своєчасова распрацоўваць неабходныя мерапрыемствы па стварэнню здаровых і бяспечных умоў працы. Таму ў кожным дыпломным праекце (рабоце), які з’яўляецца заключным этапам падрыхтоўкі студэнтаў у вышэйшай навучальнай установе, распрацоўваецца асобны раздзел (глава) “Ахова працы” [1–4, 6–9, 11–17, 19–24].

Асноўная мэта падрыхтоўкі раздзелу “Ахова працы” – аналіз стану аховы працы і распрацоўка мерапрыемстваў па яе ўдасканаленню ў адпаведнасці з тэмай дыпломнага праекта (работы).

Раздзел “Ахова працы” выконваецца ў арганічнай сувязі з распрацоўваемай тэмай дыплама. У спіс літаратуры напрыканцы дыпломнага праекта (работы) побач з асноўнымі літаратурнымі крыніцамі па тэме надаецца літаратура па ахове працы, на якую абязьвязкова робяцца спасылкі па тэксту раздзела “Ахова працы”.

Заданне па раздзелу “Ахова працы” выдаецца выкладчыкам-кансультантам пасля атрымання тэмы дыпломнага праекта (работы) і задання для дыпломнага праектавання згодка з графікам кансультацый. Рэкамендуемы агульны аб’ём раздзела “Ахова працы” для эканамічных спецыяльнасцей складае 5–6 старонак, для аграбіялагічных спецыяльнасцей – 6–7 старонак, для інжынерных спецыяльнасцей – 7–8 старонак. Змест раздзела “Ахова працы” залежыць ад тэмы дыпломнага праекта (работы) [22].

Рэкамендуецца прыкладная структура і змест:

– першая частка: арганізацыя аховы працы і распрацоўка мерапрыемстваў па паляпшэнню яе стану ў арганізацыі (структурным падраздзяленні), на базе якой рыхтуецца дыпломны праект (праца);

– другая частка: патрабаванні аховы працы пры выкананні работ ў адпаведнасці з тэмай дыпломнага праекта (работы).

Аналіз стану аховы працы ўключае, прынамсі, наступныя пытанні:

– наяўнасць загаду аб прызначэнні адказных за стан аховы працы;

– укараненне сістэмы кіравання аховай працы ў арганізацыі;

– выкананне кіруючымі асобамі сваіх абавязкаў па ахове працы;

– выкананне заканадаўства аб умовах працы і адпачынку;

– адпаведнасць арганізацыі навучання, інструктавання і праверкі ведаў па ахове працы згодна з заканадаўствам;

– наяўнасць і магчымасць з’яўлення небяспечных і шкодных вытворчых фактараў у галіне;

– выкананне патрабаванняў бяспекі пры выкананні асноўных відаў работ у галіне;

– дынаміку траўматызму і захворванняў;

– медыка-прафілактычнае забяспячэнне і санітарныя ўмовы;

– пажарную бяспеку.

Мерапрыемствы па паляпшэнню стану аховы працы павінны забяспечваць:

– паляпшэнне дзейнасці адміністрацыі па выкананню працоўнага заканадаўства і нарматыўнай дакументацыі па ахове працы;

– арганізацыю навучання, інструктавання і праверкі ведаў па ахове працы ў адпаведнасці з заканадаўствам;

– паляпшэнне санітарна-бытавых умоў і медыка-прафілактычнага забяспячэння;

– кантроль і нагляд за выкананнем патрабаванняў аховы працы;

– выкарыстанне сродкаў нагляднай агітацыі па ахове працы;

– бяспечную эксплуатацыю адпаведных сельскагаспадарчых машын, механізмаў і абсталявання;

– электрабяспеку і пажарную бяспеку.

Заклучэнне. Падрыхтоўка раздзела “Ахова працы” ў дыпломным праекце (рабоце) з’яўляецца важным стасункам падрыхтоўкі спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй для аграпрамысловага комплексу Рэспублікі Беларусь.

ЛІТАРАТУРА

1. Андруш, В. Г. Особенности подготовки специалистов по охране труда в Республике Беларусь / В. Г. Андруш, В. Н. Босак // Актуальные проблемы формирования кадрового потенциала для инновационного развития АПК. – Минск: БГАТУ, 2016. – С. 69–74. (1 с)

2. Андруш, В. Г. Управление охраной труда в сельском хозяйстве: дипломное проектирование / В. Г. Андруш, Л. Т. Ткачева, Т. В. Молош. – Минск: БГАТУ, 2019. – 224 с.

3. Босак, В. М. Асаблівасці выкладання дысцыпліны “Бяспека жыццядзейнасці чалавека” / В. М. Босак, А. У. Дамнянкова // Технология органических веществ. – Минск: БГТУ, 2015. – С. 37.

4. Босак, В. М. Выкладанне аховы працы і бяспекі жыццядзейнасці: сучасны стан і перспектывы / В. М. Босак // Вестник БГСХА. – 2020. – № 1. – С. 158–160.

5. Босак, В. М. Забяспачэнне бяспекі жыццядзейнасці ў аграпрамысловым комплексе / В. М. Босак, Т. У. Сачыўка, А. У. Дамнянкова // Технология органических веществ. – Минск: БГТУ, 2022. – С. 76–77.

6. Босак, В. М. Удасканаленне падрыхтоўкі спецыялістаў па ахове працы на Беларусі / В. М. Босак, І. Я. Жаброўскі // Актуальные проблемы формирования кадрового потенциала для инновационного развития АПК. – Минск: БГАТУ, 2015. – С. 60–63.

7. Босак, В. Н. Значение и перспективы научных конференций в становлении студенческой науки / В. Н. Босак // Обеспечение безопасности жизнедеятельности на современном этапе развития общества. – Горки: БГСХА, 2023. – С. 3–5.

8. Босак, В. Н. Методическое обеспечение и особенности преподавания дисциплины «Безопасность жизнедеятельности человека» / В. Н. Босак, Т. В. Сачивко // Современные методы обучения в химическом и экологическом образовании. – Горки: БГСХА, 2016. – С. 9–11.

9. Босак, В. Н. Особенности подготовки специалистов по безопасности жизнедеятельности / В. Н. Босак, Т. В. Сачивко // Инновационные решения в технологиях и механизации сельскохозяйственного производства. – Горки: БГСХА, 2018. – Вып. 3. – С. 51–55.

10. Босак, В. Н. Охрана труда в агрономии / В. Н. Босак, А. С. Алексеенко, М. П. Акулич. – Минск: Выш. шк., 2019. – 317 с.

11. Босак, В. Н. Охрана труда и безопасность жизнедеятельности: перспективы преподавания / В. Н. Босак, И. Е. Жабровский, Т. В. Сачивко // Актуальные проблемы формирования кадрового потенциала для инновационного развития АПК. – Минск: БГАТУ, 2018. – С. 142–145.

12. Босак, В. Н. Перспективы подготовки специалистов по безопасности жизнедеятельности / В. Н. Босак // Чрезвычайные ситуации: теория, практика, инновации. – Гомель: ГИИ, 2012. – С. 63–64.

13. Босак, В. Н. Подготовка по безопасности жизнедеятельности в Республике Беларусь / В. Н. Босак, Т. В. Сачивко // Дальневосточная весна-2017. – Комсомольск-на-Амуре, 2017. – С. 4–6.

14. Босак, В. Н. Практико-ориентированные подходы к подготовке специалистов предприятий АПК / В. Н. Босак, Н. Ю. Жабровская, А. И. Гулейчик // Точки роста эффективности АПК в условиях нестабильного рынка. – Казань: Бриг, 2018. – С. 47–52.

15. Босак, В. Н. Система подготовки специалистов по охране труда для сельского хозяйства Республики Беларусь / В. Н. Босак // Вестник техносферной безопасности и сельского развития. – 2022. – № 1. – С. 2–4.

16. Босак, В. Н. Совершенствование системы подготовки специалистов по охране труда в Республике Беларусь / В. Н. Босак, И. Е. Жабровский // Проблемы развития аграрного сектора в условиях экономических санкций, импортозамещения: вопросы стратегии и тактики. – Вып. 9. – Казань: ЗнакС, 2015. – С. 94–98.

17. Босак, В. Н. Экологическое образование в аграрных вузах Республики Беларусь / В. Н. Босак, Т. В. Сачивко // Охрана окружающей среды – основа безопасности страны. – Краснодар: КубГАУ, 2022. – С. 639–641.

18. Заурбеков, Т. Т. Пыль в воздухе рабочей зоны: действие на организм и меры защиты / Т. Т. Заурбеков, К. С. Досалиев, В. Н. Босак // Обеспечение безопасности жизнедеятельности на современном этапе развития общества. – Горки: БГСХА, 2023. – С. 24–26.

19. Качаноўская, Г.-М. В. Прапаганда аховы працы ў сельскай гаспадарцы / Г.-М. В. Качаноўская, В. М. Босак // Обеспечение безопасности жизнедеятельности на современном этапе развития общества. – Горки: БГСХА, 2022. – С. 63–64.

20. Мероприятия по охране труда и безопасности жизнедеятельности. Дипломное проектирование / В. Н. Босак [и др.]. – Минск: БГТУ, 2013. – 130 с.

21. О совершенствовании подготовки специалистов по охране труда / В. Г. Андруш [и др.] // Актуальные проблемы формирования кадрового потенциала для инновационного развития АПК. – Минск: БГАТУ, 2018. – С. 130–135.

22. Охрана труда: методические указания по разработке главы «Охрана труда» в дипломных проектах (работах) / В. Н. Босак [и др.]. – Горки: БГСХА, 2022. – 32 с.

23. Челноков, А. А. О современных требованиях подготовки специалистов в области безопасности жизнедеятельности / А. А. Челноков, В. Н. Босак, Г. А. Чернушевич // Техника и технология пищевых производств. – Могилев: МГУП, 2011. – С. 195.

24. Челноков, А. А. Современные требования подготовки специалистов в области безопасности жизнедеятельности на стадии дипломного проектирования / А. А. Челноков, В. Н. Босак, А. К. Гармаза // Чрезвычайные ситуации: предупреждение и ликвидация. – Минск, 2011. – С. 317–319.

Аннотация. Проанализированы особенности подготовки разделов по охране труда в дипломных проектах (работах) в высших учебных заведениях сельскохозяйственного профиля.

Ключевые слова: охрана труда, сельское хозяйство, дипломное проектирование, высшая школа.